

ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ АРХІТЕКТУРИ СОБОРА СВЯТОГО ПАВЛА В ЛОНДОНІ

Свиридова А.В.

Науковий Керівник – Броннікова С.С., канд. архіт., асистент

Собор Святого Павла (St Paul's Cathedral) в Лондоні є найбільшим в Європі англіканським храмом, а також резиденцією єпископа. Прекрасний собор є чи не головним прикладом англійського бароко в архітектурі.

У становленні собору св. Павла в Лондоні визначну роль відіграла творчість великого англійського архітектора Ініго Джонса, послідовника італійського архітектора XVI ст. Андреа Палладіо. У спорудах Ініго Джонса повністю зникають риси готики, що довго зберігалися в англійській архітектурі, навіть у добу Відродження. Послідовники Ініго Джонса розвивали цей стиль, він імпував англійській буржуазії. Англійський класицизм досяг свого розвитку в кінці XVII — на початку XVIII ст. в творчості архітектора Крістофера Рена.

Оксфордський професор математики, творець нового стилю – ренівського класицизму, – сер Крістофер Рен, взявся реконструювати центр Лондона після пожежі. Головним його архітектурним творінням став Собор святого Павла, який задуман був відповідно до образу й подоби базиліки святого Петра в Римі. 35 років знадобилося для його будівництва. Ця споруда не повинна була поступатися ні за розмірами, ні за багатством оформлення перед собором святого Петра в Римі, адже будівля – вже п'ятий за рахунком собор, споруджений на одному і тому ж місці.

Колосальна споруда, що піднімається навіть над сучасними висотними будівлями Лондона, має значні розміри: довжину 175,5 м, ширину - 90 м, висоту купола - 111 м. Але не тільки це надає Собору величного вигляду. Крім головного нефа собор має два бічних трансепта - південний і північний. Фасади їх представляють собою напівкруглі античні портики. Східний фасад храму є напівкруглою двоповерховою апсидою з трьома арковими вікнами. Але найбільш ефектним є центральний фасад собору, що складається з двох ярусів. Нижній портик підтримується шістьма парами коринфських колон, а верхній – чотирма парами. Портик увінчаний трикутним фронтоном з барельєфом, що зображає біблійну сцену «Звернення Павла». Над портиком встановлені величезні статуї апостолів і чотирьох євангелістів.

В цілому, вигляд Собору Св. Павла відрізняється дивовижною гармонією всіх його архітектурних елементів, продуманістю ліній, пропорцій. Його купол відносять до бездоганно виконаних купольних

конструкцій, що існують в Європі. А весь собор в цілому - до шедеврів не тільки англійського, але й світового мистецтва.

Але не тільки в цьому причина того, що Собор Св. Павла став однією з найвідоміших і впізнаваних пам'яток столиці Великобританії. Це стає зрозумілим при ближчому розгляді собору не тільки зовні, а і зсередини. Інтер'єр собору оформлен досить стримано, у повній відповідності з традиціями англіканської церкви.

Особливу увагу варто приділити мозаїці, виконаної сером Вільямом Блейком Річмондом у 1898-1901 роки, але у відповідності з баченням собору його творцем — сером Крістофером Реном. У своїх задумах він розглядав ідею мозаїчного оформлення будівлі і навіть розмовляв з італійськими майстрами-мозаїстами. Рен хотів об'єднати ранньо-християнський стиль з візантійським, пан-європейський ренесанс до бароко, створивши Вселенський центр Божественного культу.

Однак членам комісії англіканської церкви декор видався надміру-розкішним. Довго шедевр Рена виглядав холодним мавзолеєм. Мозаїками почали прикрашати собор при правлінні королеви Вікторії, яка побажала пом'якшити суворість Кафедрального собору Лондона. Не менш значущим в оформленні інтер'єрів собору є розпис купола в техніці гризайль, яку виконав англійський живописець Торнхілл Джеймс. За це він був першим з англійських художників присвячений в лицарі, удостоївся дворянського титулу і звання історичного живописця при Георгі І.

Дуже цінними з художньої точки зору елементами є ажурні ковані решітки та інші декоративні елементи з металу, створені Жаном Тіжу. Прикрашені різьбленням дерев'яні лави в хорі, виконані рукою відомого англійського майстра по дереву Грінлінга Гіббонса. Спеціально виготовлений для цього собору в 1694 році орган, який і сьогодні вважається одним з найкращих в Англії.

Традиційно крипта собору є місцем останнього спочинку багатьох видатних громадян країни, у тому числі і самого творця цієї грандіозної споруди, а надгробним пам'ятником автору служить його головний твір - Собор Святого Павла.

У поєднанні різних стилей фантазія архітектора дійшла до досконалості, при якому нічого не можна змінити не втративши цілісності, що визначає його виняткову художність.